

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES

QUEIXA RELATIVA A DRETS FUNERARIS (CEMENTIRIS)

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

En data 31 d'octubre de 2022, el ciutadà va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què exposava el següent:

- El seu germà era titular del dret funerari sobre un nínxol del cementiri de Collserola, on es trobaven enterrats els seus pares.
- El mes d'octubre l'havia anat a veure, però ja no es trobaven en aquell nínxol. Un operari del cementiri els va informar que, com a conseqüència del mal estat de conservació de l'agrupació, havien exhumat les restes i les havien traslladat a un altre nínxol.
- En cap moment se'ls va comunicar el trasllat, ja que haurien volgut ser presents a l'acte d'exhumació per tenir la certesa que les restes dels seus pares eren les que estaven en la nova ubicació.
- Continuaven sense rebre cap comunicació formal de Cementiris de Barcelona sobre el motiu del trasllat, la nova ubicació, i si aquella era definitiva o temporal. I això malgrat que Cementiris coneix l'adreça de la persona titular de la sepultura, ja que anualment li comuniquen l'obligació de pagament de la taxa de manteniment.

Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient. Va estudiar els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Després d'examinar el contingut de la queixa i la documentació aportada per la persona interessada, es va considerar convenient dirigir-se a **Cementiris de Barcelona, SA** per tal de conèixer les intervencions fetes en relació amb la queixa presentada.

El dia 7 de novembre de 2022, es va sol·licitar a aquest organisme la informació necessària per a l'estudi de la queixa.

Resposta dels òrgans afectats

El dia 18 de novembre de 2022, aquesta Sindicatura va rebre la informació sol·licitada. L'escrit exposa el següent:

- La compensació del dret funerari s'havia fet en el marc d'allò establert a l'Ordenança de cementiris de l'Ajuntament de Barcelona, motivada per les obres previstes a la "fase 9 del Pla director del cementiri de Collserola".
- La comunicació al titular del dret funerari es va fer el dia 15 de setembre de 2021, a través de carta en la qual anunciaven les motivacions de la necessitat de compensar el dret funerari per un altre d'iguals característiques. També se'ls informava dels drets que assitien a tot titular de dret funerari, així com diverses formes de comunicació per resoldre qualsevol dubte o inquietud.
- La carta es va enviar mitjançant notificació. En dues ocasions (21 de setembre de 2021, a les 9.50 hores, i 22 de setembre, a les 15.09 hores) es va intentar la notificació sense èxit i es va dipositar a la bústia l'avís corresponent.
- Les notificacions es fan un cop s'ha comprovat el domicili que consta al padró municipal d'habitants. Prova d'això és que el dia de la present encara consta el mateix domicili del titular del dret.
- La necessitat de compensar el dret funerari, que inclou el trasllat dels difunts a una sepultura d'iguals característiques, va quedar recollida a l'informe tècnic corresponent que consta a l'expedient. L'informe està a disposició de les persones interessades que ho sol·liciten.
- Pel que fa al trasllat efectiu dels difunts que constaven a la sepultura, aquest es va dur a terme a la sepultura de destí, el dia 18 de gener de 2022. En aquesta operació es van seguir els protocols i la traçabilitat interna habituals, sense que consti cap incidència.
- L'execució d'aquestes obres previstes al Pla director s'ha de fer amb la màxima celeritat, ateses les patologies estructurals dels edificis de nínxols. Durant aquest procés es prepara adequadament el servei d'atenció a la ciutadania i els procediments vinculats a la gestió de les obres per fer front, en el dia a dia, a totes les actuacions de comunicació i informació prèvia als titulars de les sepultures amb total transparència i garantia respecte dels seus drets.

CONSIDERACIONS

El promotor de la queixa mostrava la seva disconformitat amb la manca d'informació, per part de Cementiris de Barcelona, SA (CBSA), sobre el trasllat a una altra sepultura dels difunts que reposaven al nínxol de titularitat de la seva família.

1. L'obligació de manteniment i conservació dels cementiris

Convé recordar que la **prestació del servei públic de cementiri és obligatòria per a tots els municipis** de conformitat amb la Llei 7/1985, de 2 d'abril, de bases de règim local (art. 26.1 a), i del Decret legislatiu 2/2004, de 28 d'abril, del text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya (art. 67), que **implica les prestacions associades al servei, entre les quals s'inclou el manteniment i la conservació de les instal·lacions.**

Aquesta obligació de conservació i manteniment està reforçada amb la Llei 33/2003, de 3 de novembre, de patrimoni de les administracions públiques, que estableix l'obligació de conservació dels béns de domini públic per part de l'Administració titular (art. 129), en aquest cas, l'Ajuntament de Barcelona, a través de CBSA.

Precisament, la Sindicatura de Greuges de Barcelona va fer una actuació d'ofici arran de l'esfondrament d'un bloc de nínxols del cementiri de Montjuïc l'any 2017 i, entre altres qüestions, va mostrar preocupació per l'estat de conservació dels recintes, i va demanar la revisió del Pla director vigent que datava de l'any 2007. La Sindicatura va recomanar també que es dugués a terme una inspecció rigorosa de totes les edificacions que podien patir patologies i que s'implementessin mecanismes de control per incidir en el manteniment predictiu i evitar que aquell succés es reproduís.

Amb posterioritat a aquella intervenció de la Sindicatura, CBSA va elaborar un nou pla director més ajustat a la realitat de l'estat de conservació dels cementiris de la ciutat, en aplicació del qual s'estan duent a terme una sèrie d'intervencions en diverses construccions funeràries, entre les quals es troba el nínxol de titularitat de la família de l'interessat.

En aquest cas, Cementiris de Barcelona ha procedit d'acord amb l'Ordenança de cementiris, i ha posat a disposició del titular del dret funerari una altra sepultura de característiques similars a l'afectada:

Article 89

1. Quan l'Ajuntament o entitat gestora en qui ho delegui hagi de practicar obres de reparació en sepultures de construcció municipal que continguin cadàvers o restes, **els traslladaran d'ofici a nínxols d'autorització temporal**, sempre que no s'hi oposin les disposicions referents a exhumació, determinant els drets assenyalats en l'ordenança fiscal, **i seran retornades a llurs sepultures primitives una vegada acabades les obres o bé compensades per altres de de la mateixa categoria i**

condició, que podran ser les mateixes sepultures d'autorització temporal. Acabat aquest procediment s'expediran els nous títols.

2. El dret d'informació de les persones interessades

El promotor de la queixa manifestava que no s'havia informat el titular de la sepultura de la intervenció municipal sobre el nínxol. Precisament, **el dret d'informació que assisteix les persones titulars de sepultures està expressament recollit a l'Ordenança de cementiris** (art. 6).

S'ha d'entendre que la persona titular d'un dret funerari és persona interessada d'acord amb el que determina la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques (art. 4), ja que té drets que en poden resultar afectats per l'actuació de l'Administració. Per tant, la forma de notificació, en tot cas, s'ha d'ajustar al procediment previst per a les notificacions en la norma jurídica esmentada (art. 40 a 44).

No es pot obviar que **la finalitat de la notificació és aconseguir que l'acte administratiu sigui conegut per l'interessat** per tal que pugui reaccionar-hi amb totes les garanties. Així ho diu la sentència del Tribunal Constitucional núm. 55/2003, de 24 de març, quan assenyala que les notificacions tenen la finalitat de dur al coneixement dels afectats les resolucions administratives, amb l'objectiu que puguin adoptar la posició que estimin pertinent per a la defensa dels seus interessos.

En el cas objecte d'aquesta queixa, **CBSA ha demostrat que va intentar notificar-ho al titular del dret funerari de la sepultura** d'acord amb les previsions de la Llei 39/2015, però **sense cap resultat**, i per aquest motiu no van conèixer el trasllat de les persones difuntes fins que no van visitar el cementiri.

Per tot això exposat, la Sindicatura de Greuges no aprecia cap indicati d'actuació irregular per part de Cementiris de Barcelona en l'actuació que va comportar la compensació de la sepultura, i que es va intentar notificar a la persona interessada.

DECISIÓ

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta municipal de Barcelona i el reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, **l'actuació de Cementiris de Barcelona ha estat ajustada a dret, pel que fa a la comunicació sobre l'actuació al nínxol de titularitat de la família de l'interessat.**

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.